

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

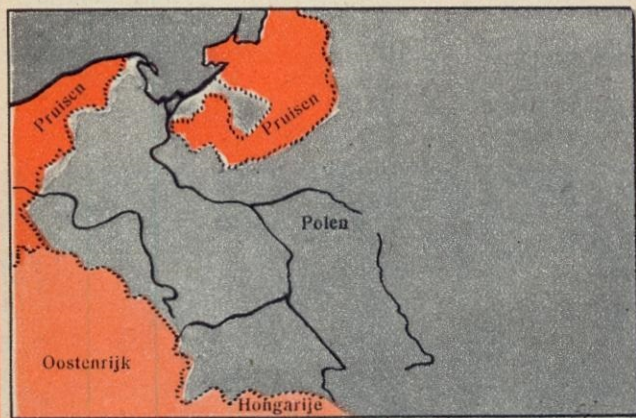
TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

SCHAAKMAT

IN 1740 kwam er beweging in de pionnen op het Europees schaakbord. Inderdaad keizer Karel VI van Oostenrijk stierf en, ingevolge de Pragmatische Sanktie, volgde zijn dochter, Maria Theresia, hem op. Het spel begon en men wou de koningin al dadelijk schaakmat zetten. Maar, hadden de grote mogendheden de Pragmatische Sanktie dan niet aanvaard? Natuurlijk hadden ze dat, maar ze speelden vals!

1. - VALS SPEL

KAREL-ALBERT, keurvorst van Beieren, kwam het eerst in beweging. Hij elste noch min noch meer de erfenis van Karel VI op. Hij had een nichtje van deze laatste gehuwd, nl. Maria-Amelia, een van de dochters van keizer Jozef I, oudste broer van Karel IV. Augustus III van Saksen, koning van Polen, die Maria-Josefina, een andere dochter van Jozef I gehuwd had, kwam Karel-Albert te hulp. De koning van Spanje, Philips V, eveneens en ook Karel-Emmanuel van Sardinië. Nog twee andere koningen zouden de kring vergroten: Frederik II van Pruisen, en Lodewijk XV van Frankrijk, die België zo graag zou inpalmen...

2. - DE ZET VAN DE KONING VAN PRUISEN

VOOR Frederik II was het een mooie gelegenheid om zijn Staten uit te breiden. Hij wou zich meester maken van de Odervallei. « Om de pil te vergulden », zoals hij zei, liet hij vage en zeer oude aanspraken gelden. Hij overrompelde Silezië en bezette de hoofdstad Breslau. Het Oostenrijkse leger wou Frederik de weg versperren, maar werd verslagen te Mollwitz. Dat was het begin van de Oostenrijkse Successieoorlog.

3. - DE ZET VAN DE KONING VAN FRANKRIJK

TOEN kwam Lodewijk XV op de proppen. Te Nymfenburg sloot hij een pakt met de keurvorst van Beieren, de koning van Polen, de koning van Spanje en de koning van Sardinië. Hij ging nog een stapje verder: hij sloot ook een alliantie met Frederik II, koning van Pruisen. Arme Maria Theresia! Aan zulk een vals spel had hij zich beslist niet verwacht!

4. - DE ZET VAN DE KEURVORST VAN BEIEREN

KAREL-ALBERT, keurvorst van Beieren, kon aldus zijn droom verwezenlijken. Het Frans leger hielp hem om Bohemen te veroveren en zich meester te maken van Praag. Daar werd hij tot koning gekroond. Te Frankfort werd hij, niet lang nadien, uitgeroepen tot keizer van het Heilige Rijk, onder de naam van Karel VII. Maria Theresia voelde zich zodanig bedreigd dat zij uit Wenen vluchtte...

5. - TEGENZET

MARIA-THERESIA was ook koningin van Hongarije en naar Hongarije vluchtte zij. Zij deed een beroep op de Hongaarse edellieden en deze laatsten trokken hun degen en riepen in het Latijn: « Moriamur pro rege nostro Maria Theresia! » « Wij sterven voor onze koning Maria Theresia. » Onze koning? Ja, wij hebben immers reeds gezegd dat Maria Theresia het hart van een koning had! De Hongaarse Pandoeren en de dappere Kroaten gaven hun leven om Maria Theresia te verdedigen. Engeland meende dat het Europese evenwicht in gevaar was en zou een zet doen. Maar, aan de zijde van Maria Theresia!...